

Väitöstiedote

10.09.2020

Uusia menetelmiä tilastolliseen päättelyyn laskentaintensiivisille simulaatiomalleille

Väitöskirjan nimi	Gaussian Process Surrogate Methods for Sample-Efficient Approximate Bayesian Computation
Väitöskirjan sisältö	<p>Useilla sovellusaloilla käytetään monimutkaisia todennäköisyyspohjaisia malleja luonnonilmiöiden ymmärtämiseksi. Bayesilainen tilastotiede tarjoaa johdonmukaisen tavan oppia mallin tuntemattomat parametrit havaitun datan perusteella mutta tätä varten mallin uskottavuusfunktion täytyy olla laskettavissa. Viime aikoina on kehitetty suuri määrä päättelyalgoritmeja joissa uskottavuusfunktion laskenta on, karkeasti ottaen, korvattu suurella määrällä tietokonesimulointeja. Tämä mahdollistaa Bayesilaisen tilastollisen päättelyn likimääräisesti silloinkin kun uskottavuusfunktiota ei voida laskea mutta johtaa laskennallisiin haasteisiin malleille joiden simulointi on hidasta.</p> <p>Laskennan nopeuttamiseksi teoreettisesti mielekkäällä tavalla työssä kehitettiin uusia gaussin prosessi -surrogaattimallinnukseen pohjautuvia menetelmiä. Keskeinen idea on uskottavuusfunktion laskennan tulkitseminen Bayesilaisena tilastollisena päättelynä itsessään. Tulkinta mahdollistaa Bayesilaisen koesuunnittelun käytön tarvittavien simulointien määrän minimoimiseksi. Lisäksi rajallisesta simulaatiomäärästä johtuvaa lisäepävamuutta voidaan näin arvioida. Työssä käsitellään myös laskennan rinnakkaistamista, kehitettyjen menetelmien yhteyksiä eräisiin muihin laskentamenetelmiin sekä populaatiogenomiikan sovelluksia joihin liittyy edellä mainittuja laskennallisia haasteita.</p> <p>Useimmat väitöskirjassa kehitetyt menetelmät ovat laajalti käytettävissä ja nopeuttavat laskentaa huomattavasti. Ne myös poistavat monia aiempiin menetelmiin liittyviä käytännön hankaluuksia ja teoreettisia ongelmia muodostaen näin vankan pohjan myös laajemmalle menetelmäkehitykselle tutkimusalalla.</p>
Väitöskirjan ala	Tietotekniikka, koneoppiminen
Tohtorikoulutettava	Marko Järvenpää, diplomi-insinööri
Väitöksen ajankohta	25.09.2020 klo 12
Paikka	Etäyhteys Zoom-ohjelman kautta, https://aalto.zoom.us/j/66967140129
Vastaväittäjä	professori Umberto Picchini, Chalmers University of Technology, Ruotsi
Kustos	professori Pekka Marttinen, Aalto-yliopiston perustieteiden korkeakoulu, tietotekniikan laitos
Väitöskirjan verkko-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-3997-8
Tohtorikoulutettavan yhteystiedot	Marko Järvenpää, Tietotekniikan laitos +358405759333, marko.j.jarvenpaa@aalto.fi

---